

**Česká školní inspekce
Inspektorát v Kraji Vysočina**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIJ-1163/21-J

Název	Základní škola Moravské Budějovice, Havlíčková ul. 933, okres Třebíč
Sídlo	Havlíčková 933, 676 02 Moravské Budějovice
E-mail	reditel@zshavl.cz
IČ	47 438 487
Identifikátor	600 121 712
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	František Dostál
Zřizovatel	Město Moravské Budějovice
Místo inspekční činnosti	Havlíčková 933 a Miličova 530, Moravské Budějovice
Termín inspekční činnosti	2.–4. a 8. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů, zjišťování a hodnocení naplnění školních vzdělávacích programů a jejich souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona.

Charakteristika

Základní škola Moravské Budějovice, Havlíčkova ul. 933, okres Třebíč (dále škola) vykonává činnost základní školy, školní družiny, školního klubu, školní jídelny a domu dětí a mládeže (dále DDM). Ve školním roce 2021/2022 probíhá výuka v sedmi třídách na prvním stupni a v osmi třídách na druhém stupni základní školy. K termínu inspekční

činnosti evidovala škola 301 žáků z celkové kapacity 770 žáků. V aktuálním školním roce vykazuje základní škola 19 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), přičemž u jednoho žáka působí asistentka pedagoga.

Ve čtyřech odděleních školní družiny je aktuálně zapsáno 94 žáků. Činnost školního klubu je stanovena pro nejvýše 170 účastníků. Škola organizuje volnočasové aktivity žáků prostřednictvím DDM.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále ředitel) při řízení školy využívá dlouholetých zkušeností a dobré orientace v místních podmínkách, což mu napomáhá stanovit si reálné cíle, které dále inovuje podle aktuální potřeby (např. oblast zkvalitňování péče o prostředí školy). Vedení školy aktivně vytváří pozitivní klima školy a vhodné podmínky pro rozvoj pedagogické spolupráce mezi vyučujícími. Pro podporu plynulého chodu školy ředitel delegoval vybrané kompetence na členy širšího vedení. Rozdělení kompetencí mezi jednotlivé zástupce odpovídá velikosti a potřebám školy. Některá pravidla fungování školy jako celku (např. v oblasti vedení a organizaci provozu, kontrolní a hospitační činnosti v DDM) se však projevují nízkou efektivitou. Systém kontrolní a hospitační činnosti vedení DDM je založen na odpovědnosti konkrétních osob za plnění úkolů, nepodněcuje proto pedagogické pracovníky k sebereflexi vlastní práce. Předávání požadavků celému pedagogickému sboru základní školy probíhá operativně dle potřeby a na pravidelných jednáních pedagogické rady. Následná kontrola dodržování očekávaných postupů ve škole neprobíhá systémově, opatření pro zvyšování kvality chodu školy jako celku nejsou vždy dostatečně efektivní.

Hospitační činnost zahrnuje plánované i namátkové návštěvy hodin či jejich částí, někdy jsou tematicky zaměřené (např. čtenářská gramotnost), jindy na volné téma. Každý učitel si vede pedagogické portfolio, které obsahuje stručné záznamy z dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, rozhovory po každé hospitaci a návrh rozvojového cíle na další rok. Toto učitelské portfolio slouží jako prostředek k promyšlenějšímu, strukturovanějšímu a přesnějšímu plánování výuky i vlastního rozvoje. Přínosné jsou vzájemné hospitace a začínající tandemová výuka vyučujících.

V základní škole pracují metodické orgány, které vhodně reagují na vyhodnocení období distanční výuky a stanovení priorit pro aktuální školní rok (mj. doučování žáků jako účinný prostředek vyrovnávání rozdílů v souvislosti s distanční výukou). Vlastní hodnocení se účinně zaměřuje na práci učitelů, spoluprací se zákonnými zástupci a sociální prostředí školy.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánováno především s ohledem na potřeby školy, s výhledem na obsazování specializovaných pozic i s přihlédnutím k preferencím pedagogů. Škola spolupracuje nejen s osvědčenými externími odborníky, ale účelně využívá především vlastních lektorů. Škola má v současné době akreditováno šest vzdělávacích programů, které jsou obsahově zaměřeny na podporu čtenářské a matematické gramotnosti a práci s informačními a komunikačními technologiemi.

Přetrvává velmi dobrá úroveň prostorových a materiálních podmínek pro realizaci povinného vzdělávání včetně vybavení všech učeben dataprojektory. Prostředí má vysokou estetickou a edukační úroveň, vystaveny jsou žákovské práce, prezentovány výstupy projektů a zveřejňovány potřebné informace pro účastníky vzdělávání. Nadstandardní podmínky pro realizaci pohybových aktivit (dvě tělocvičny, vlastní plavecký bazén, výstroj pro všechny účastníky lyžařského kurzu, gymnastický sál, stolní tenis na chodbách školy), pozitivně ovlivňovaly průběh vzdělávání a umožňovaly cílený rozvoj fyzické zdatnosti žáků

v hodinách tělesné výchovy, v rámci kroužků i o přestávkách. Výhodou je také možnost využití venkovních prostor, kde jsou velmi dobré podmínky pro realizaci odpočinkových a sportovních aktivit.

K partnerství škola přistupuje s jednoznačným záměrem účelně rozvíjet osobnosti žáků. Spolupráce se zřizovatelem je spíše formálního rázu a probíhá především v oblasti provozu školy. Pravidelnými konzultacemi jsou zákonným zástupcům poskytovány informace o vzdělávání žáků. Partnerský vztah s rodičovskou veřejností je promyšleně podporován organizací společných aktivit. Zákonní zástupci žáků účelně spolupracují v oblasti zájmové činnosti a realizace školních akcí. Úzká kooperace s mateřskými i středními školami účelně přispívá k rozvoji sociální gramotnosti žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované vyučovací hodiny na prvním stupni probíhaly ve vstřícné pracovní atmosféře, za vzájemného respektu mezi učiteli a žáky, s využitím přirozené komunikace a dodržováním nastavených pravidel. Sledované vyučovací hodiny odpovídaly charakteru probíraného učiva a věku žáků, výuka však měla rozdílnou úroveň. V úvodu vyučovací hodiny se učitelům většinou dařilo seznamovat žáky se vzdělávacími cíli. Efektivita vzdělávacího procesu byla účinnější, pokud vyučující zařadili metody činnostního učení a nabízeli aktivity podporující tvořivost a iniciativu. Ke splnění stanovených vzdělávacích cílů využívali učitelé frontální výuku kombinovanou s řízeným rozhovorem, samostatnou práci a práci ve dvojicích. Až na výjimky (např. v anglickém a českém jazyce) nebyla zařazena skupinová práce. Nebyly tak účelně využity možnosti pro rozvoj interpersonálních a týmových kompetencí. Nebyly zaznamenány aktivity vedoucí ke sdílení nebo rozvoji postojů. Aktivizační metody se objevovaly ojediněle. Vyučující efektivně využívali názorné učební pomůcky, méně účelně již interaktivní techniku. Většinou sloužila k promítání obrázků bez návazného využití a žáci měli možnost ji využít sporadicky. Účelné bylo procvičování učiva, které bylo předmětem distančního vzdělávání v uplynulém školním roce. Na základě ověření dosažených znalostí a dovedností pedagogové žáky pozitivně motivovali a hodnotili, případně učivo vhodně doplňovali. V jednotlivých předmětech byla zaznamenána podpora čtenářské gramotnosti. Byly využívány pracovní listy, žáci byli vedeni k funkční práci s textem. Nižší efektivita se projevila v diferenciaci učiva vzhledem k individuálním možnostem a schopnostem všech žáků. V nižších ročnících se vyučujícím dobře dařilo předcházet únavě žáků zařazováním relaxačních aktivit. Prezentované učivo bylo jen v některých případech účelně propojováno s příklady z běžného života a s využitím mezipředmětových vazeb. Tím, že vyučující většinou předkládali hotová fakta, nebyl dostatečně podporován rozvoj kompetencí k řešení problémů. Nevhodnou organizací se vyznačovaly závěry vyučovacích hodin. Často chyběl dostatek času na shrnutí a zopakování učiva, ověření dosažení vzdělávacího cíle a zhodnocení práce žáků učitelem či s využitím sebehodnocení a vzájemného hodnocení.

Struktura navštívených hodin na druhém stupni podporovala dosahování stanovených vzdělávacích cílů. Vyučující vždy promyšleně spojovali důsledné plnění úkolů s taktním pedagogickým přístupem. Frontální výuka byla vhodně doplňována samostatnou prací žáků, která byla pouze v malé části z navštívených hodin doplněna činnostmi žáků vedoucí k jejich kooperaci. Rozhovory ve dvojicích v hodinách cizích jazyků podporovaly rozvoj komunikačních dovedností v cílovém jazyce. Někteří žáci však projevovali v rámci cizojazyčné komunikace ostych, chyběly zde aktivizační formy podporující rozvoj jejich sebedůvěry. Digitální technologie byly používány účelně, v některých vhodných příležitostech však nebyly využity ke zvýšení názornosti výkladu. Velmi pozitivně byla

hodnocena podpora komunikativních kompetencí. Žáci byli úspěšně vedeni k samostatným formulacím vlastních názorů nebo k účelnému dialogu. Při prezentaci výsledků své práce byli žáci vhodně motivováni a se zaujetím se dělili se spolužáky o nové poznatky. Učitelé se zároveň ujistovali o porozumění učební látce a zadání úkolů. Vedli žáky k řešení problémových otázek, ale občas jim neposkytovali dostatek prostoru a sami se ujímali nadměrné iniciativy. Přínosem bylo propojování témat s reálným životem a upozorňování na užitečné zdroje informací využitelné pro řešení úkolů i sebevzdělávání. Ve čtenářských hodinách byli žáci cíleně vedeni k porozumění textu, vyhledávání relevantních údajů i kreativě. Případné chyby byly využity k učení se celé skupiny. V případě potřeby (např. u žáků-cizinců) byl vhodně uplatňován individuální přístup a diferenciací učiva. K žákům, jejichž specifické vzdělávací potřeby vyžadovaly delší čas na splnění úkolů nebo úpravu zadání, přistupovali pedagogové se znalostí jejich aktuálních možností a adekvátním způsobem upravovali organizaci výuky. Méně efektivní byl přístup pedagogů k pohotovějším žákům. Tito žáci většinou museli čekat, až úkoly dokončí ostatní. Jen výjimečně byla zadání diferencovaná s ohledem na konkrétní žáky. Vzhledem k nejčastěji volené formě společné kontroly uložených úkolů byli všichni žáci nuceni pracovat takovým tempem práce, které vyhovovalo většině. Žáci byli často pouze seznámeni s předpokládaným průběhem hodiny a s významem učiva v právě osvojovaném tematickém celku. Konkrétní formulace cíle však většinou chyběla, což se často negativně projevilo i v závěru vyučovacích hodin. Při sporadickém hodnocení dosažení cíle hodiny žáci postrádali oporu v posouzení a soustředili se spíše na svůj přístup k práci. Celkové shrnutí učiva a zhodnocení práce vyučujícím bylo spíše obecné, v menší míře sledovaných hodiny byl závěr využit k účelnému shrnutí látky nebo sebehodnocení výkonů. Vzájemné hodnocení žáků nebylo zjištěno.

Zájmové vzdělávání nabízelo pestrou nabídku činností, která odpovídala potřebám účastníků a navazovala na základní vzdělávání. Účastníci si volili hry podle vlastního zájmu nebo se zapojovali do nabízených aktivit. Měli prostor pro komunikaci, pohybové aktivity i seberealizaci. Promyšleně byl kombinován pobyt žáků v budově i venku. K činnostem byli žáci vhodně motivováni a byli vedeni ke vzájemné kooperaci a porozumění. Pro naplnění stanovených cílů vychovatelé promyšleně využívali široké spektrum výchovných a vzdělávacích strategií. V hospitovaných zájmových útvarech DDM se činnost řídila výchovně vzdělávacími cíli stanovenými ve školním vzdělávacím programu. Pedagogové vhodně přizpůsobovali průběh činností tak, aby byl uspokojen zájem účastníků. V maximální míře podporovali zájem, tvořivost a individuální přístup k samostatnému řešení úkolů vyplývajících z náplně zájmové činnosti. Účastníci respektovali nastavená pravidla vzájemné komunikace a byli k sobě tolerantní. Dokázali bez problémů spolupracovat i při práci respektovat názory ostatních členů. Kontinuálně bylo navázáno na práci z předešlých hodin. Nechyběla pozitivní průběžná motivace, podpora k další práci i zhodnocení aktivity a práce účastníků.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Výsledky vzdělávání žáků jsou školou dlouhodobě a systematicky monitorovány interními i externími nástroji. Pro interní specifikaci výsledků vzdělávání žáků slouží zadávání písemných prací, testů, ústní zkoušení, individuální aktivity žáků, zpracovávání školních i třídních projektů apod. Výsledky jsou pravidelně vyhodnocovány na jednáních pedagogické rady a za období školního roku jsou součástí výročních zpráv o činnosti školy.

Jako externí hodnocení škola dlouhodobě využívá testování, což umožňuje efektivně sledovat vývoj i v časových řadách. V minulých školních letech byla testována sociální

gramotnost, matematika, anglický jazyk, člověk a jeho svět a mediální gramotnost. V těchto testováních dosahovala škola průměrných (v matematice nadprůměrných) výsledků. Dlouhodobě probíhá také testování žáků 3., 5., 7. a 9. ročníku v českém jazyce, anglickém jazyce, matematice a přírodovědných předmětech. Testování žáků prostřednictvím komerčního subjektu je školou využíváno jako vítaná příležitost posuzovat relevantnost vlastních klasifikačních hledisek. Analýzu srovnávání výkonů a stanovování efektivnosti přijatých opatření provádějí pedagogové systematicky v rámci schůzek metodických orgánů.

Škola se dlouhodobě a promyšleně věnuje problematice přechodu dětí z mateřských škol do základní školy. Žáci prvních tříd navštěvují své domovské mateřské školy, motivují děti a pomáhají je připravovat pro vstup do základní školy. Děti z mateřských škol s předstihem navštěvují základní školu a jsou zapojeny do hodin. Ve škole je také vhodně nastaven systém monitorování přechodu žáků z prvního na druhý stupeň. Škola vytváří vhodné podmínky pro dosažení úspěchu žáků a zohledňuje jejich možnosti a potřeby. Vzdělávací výsledky jednotlivců vzhledem k jejich schopnostem jsou prezentovány tak, že je zřejmá dosažená úroveň vzdělávání ve vztahu ke stanoveným cílům.

Žákům ohroženým školním neúspěchem je poskytována podpora ve formě doučování předmětů český jazyk, matematika a anglický jazyk v odpoledních hodinách. Praxe ukazuje, že tato opatření jsou dostatečně účinná. V porovnání s celorepublikovými výsledky škola dlouhodobě dosahuje nadprůměrných výsledků v přijímacím řízení na střední školy v českém jazyce a matematice. O výsledcích vzdělávání jsou zákonní zástupci žáků informováni na pravidelných konzultacích, prostředky informačních technologií, telefonicky a při jejich osobní návštěvě. Škola sleduje úspěšnost žáků při přijímání na střední školy, nejvíce žáků odchází na střední odborné školy. Jejich úspěšnost ve středním vzdělávání škola sleduje spíše neformálně.

Školní poradenské pracoviště i v průběhu roku aktivně reaguje na vhodnost nastavení doporučení poradenských zařízení vzhledem ke konkrétním žákům a situaci, ve které se tyto žáci nacházejí. Učitelé mají o žácích dostatečné informace, stejně tak o doporučených formách jejich zohledňování. Kariérové poradenství se prolíná výukou, dalšími aktivitami (besedy na úřadu práce, přehlídky středních škol) a individuálními konzultacemi se zákonnými zástupci. Strategie v oblasti prevence rizikových jevů je naplňována zejména prostřednictvím programu prevence sociálně patologických jevů. Zahrnuje řadu jednorázových i pravidelných aktivit, jejichž účinnost je vyhodnocována. Preventivní témata jsou podrobně rozpracována do jednotlivých ročníků a vzdělávacích oblastí. K závažným projevům rizikového chování v minulém a letošním školním roce nedošlo. Škola účelně ovlivňuje chování žáků pochvalami i kázeňskými opatřeními, pochvaly převládají. Široká nabídka zájmových útvarů významně přispívá k prevenci nežádoucího chování, umožňuje žákům rozvíjet záliby. V průběhu školního roku se žáci zúčastňují sportovních, vědomostních, výtvarných, dramatických a pěveckých soutěží a olympiád.

Zájmové vzdělávání svými aktivitami podporuje individuální rozvoj všech účastníků a vede je k smysluplnému trávení volného času (keramika, plavání, sportovní kroužek, divadelní kroužek). Cíleně jsou u nich rozvíjeny zejména kompetence sociální a komunikační. O kvalitě poskytovaných činností v DDM svědčí dlouhodobě vysoký zájem účastníků všech věkových kategorií a poměrně široké a stále spektrum zájmových útvarů. Výsledky vzdělávání jsou prezentovány prostřednictvím soutěží, kterých se klienti účastní (např. Mistrovství Evropy ve florbalu). Hodnocení celoroční práce v zájmových útvarech a dalších činností v DDM není prováděno.

Závěry

Vývoj školy

- přetrvávající velmi dobrá úroveň prostorových a materiálních podmínek pro realizaci povinného vzdělávání
- udržování nadstandardních podmínek pro realizaci pohybových aktivit

Silné stránky

- účelný rozvoj čtenářské gramotnosti a její začleňování do výuky
- cílený rozvoj fyzické zdatnosti žáků prostřednictvím hodin tělesné výchovy i zájmového vzdělávání
- provázanost spolupráce s okolními mateřskými školami v rámci adaptace na školní prostředí
- široké spektrum interního i externího hodnocení výsledků vzdělávání žáků s pozitivním dopadem na autoevaluaci školy
- nabídka zájmových útvarů, školních a mimoškolních aktivit jako účelný prostředek rozvoje kompetencí žáků a předcházení rizikového chování

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- malá pestrost metod a forem práce v průběhu základního vzdělávání na prvním stupni
- neúčelné využívání digitálních technologií ve výuce na prvním stupni
- málo časté využívání sebehodnocení nebo vzájemného hodnocení žáků
- nedostatky v kontrolní a hospitační činnosti v DDM
- nízká úroveň metodického vedení pedagogů v oblasti pravidelného hodnocení zájmové činnosti DDM

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- proškolení pedagogy ve využívání různých metod a forem výuky
- účelně využívat ve výuce interaktivní tabule s cílem zvýšit názornost a motivaci žáků
- využívat sebehodnocení a vzájemné hodnocení žáků k potřebnému zvýšení efektivity vzdělávacího procesu
- zkvalitnit kontrolní a hospitační činnost v DDM
- vést metodicky pedagogy ke kvalitnímu hodnocení pravidelné zájmové činnosti DDM

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a přijmout opatření k jejich prevenci a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Připravuji se pro život, s platností od 1. 9. 2021
2. Školní vzdělávací program pro školní družinu a školní klub, s platností od 1. 9. 2018
3. Vzdělávací program Domu dětí a mládeže Budík, s platností od 1. 9. 2018
4. Třídní knihy vedené elektronicky, školní rok 2021/2022
5. Školní matrika
6. Plán dalšího vzdělávání na školní roky 2020/2021 a 2021//2022
7. Přehled individuálního dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2021/2022
8. Návaznost vzdělávání ve školním roce 2020/2021 na vzdělávání ve školním roce 2019/2020, červen 2020
9. Zápisy – Porady a pedagogické rady, školní roky 2020/2021 a 2021/2022
10. Zápisy z předmětových komisí (první stupeň, český jazyk, německý jazyk, občanská výchova, výchova ke zdraví a volba povolání)
11. Program poradenských služeb, bez data vyhotovení
12. Program prevence sociálně patologických jevů pro školní rok 2021/2022, ze dne 30. 9. 2021
13. Podpůrná opatření u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, školní rok 2021/2022
14. Hodnocení distanční výuky v ZŠ Havlíčkova, bez data vyhotovení
15. Rozvrhy hodin tříd, školní rok 2021/2022
16. Rozvrhy učitelů, školní rok 2021/2022
17. Hospitační záznamy 2020/2021 a 2021/2022
18. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2020/2021, ze dne 30. 9. 2021
19. Přehled kroužků a vedoucích, školní rok 2021/2022
20. Zájmové kroužky DDM, rozvrh 2021
21. Deníky zájmových útvarů, vzorek, školní rok 2020/2021

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Inspektorát v Kraji Vysočina, Zborovská 3, 586 01 Jihlava, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.j@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Bc. Kateřina Hlaváčková, školní inspektorka vedoucí inspekčního týmu *Mgr. Bc. Kateřina Hlaváčková v. r.*

Mgr. Ludmila Dobalová, školní inspektorka *Mgr. Ludmila Dobalová v. r.*

PhDr.Mgr. Milan Matějů, školní inspektor *PhDr.Mgr. Milan Matějů v. r.*

Mgr. Dagmar Formánková, školní inspektorka *Mgr. Dagmar Formánková v. r.*

Mgr. Dana Müllerová, školní inspektorka *Mgr. Dana Müllerová v. r.*

Ing. Hana Vejvodová, kontrolní pracovnice *Ing. Hana Vejvodová v. r.*

V Jihlavě dne 10. 12. 2021

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

František Dostál, ředitel školy *František Dostál v. r.*

V Moravských Budějovicích dne 20. 12. 2021